

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36020234	IES de Barro	Barro	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Lingua castelá e literatura	1º ESO	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	5
3.1. Relación de unidades didácticas	7
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	10
4.1. Concrecións metodolóxicas	29
4.2. Materiais e recursos didácticos	31
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	32
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	33
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	35
6. Medidas de atención á diversidade	35
7.1. Concreción dos elementos transversais	37
7.2. Actividades complementarias	38
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	39
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	41
9. Outros apartados	41

1. Introducción

O currículo da Educación Secundaria Obrigatoria pretende garantir unha formación adecuada e integral, que se centre no desenvolvemento das competencias e que sexa equilibrada, porque incorpora na súa xusta medida compoñentes formativos asociados á comunicación, á formación artística, ás humanidades, ás ciencias, á tecnoloxía e á actividade física. Unha das finalidades da Educación Secundaria Obrigatoria consiste en lograr que as alumnas e os alumnos adquiren os elementos básicos da cultura, especialmente nos seus aspectos humanístico e artístico, científico-tecnolóxico e motor.

O eixe do currículo da materia de Lingua Castelá e Literatura constitúeno as competencias relacionadas coa interacción oral, escrita e audiovisual adecuadas nos distintos ámbitos e contextos e en función de diferentes propósitos comunicativos, así como co fomento do hábito lector, da interpretación de textos literarios e non literarios (académicos, sociais e propios da vida cotiá) e da apropiación dun patrimonio cultural. A reflexión explícita sobre o funcionamento da lingua proporciona a ferramenta necesaria para desenvolver a conciencia lingüística e mellorar os procesos de expresión, comprensión e recepción crítica de textos de diferentes ámbitos.

Os obxectivos da materia de Lingua Castelá e Literatura na Educación Secundaria Obrigatoria supoñen unha progresión con respecto aos acadados na Educación Primaria, dos que haberá que partir nesta nova etapa, para pasar dun acompañamento guiado a outro progresivamente autónomo. Esta evolución supón, alén diso, unha maior diversidade e complexidade das prácticas discursivas. Agora a atención céntrase no uso da lingua nos ámbitos educativo e social, sublíñase o papel das convencións literarias e do contexto histórico na comprensión dos textos literarios e outórgaselle un papel máis relevante á reflexión sobre o funcionamento da lingua e os seus usos.

Na Educación Secundaria Obrigatoria, a materia de Lingua Castelá e Literatura ten como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado nas súas vertentes pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Debe achegar as ferramentas e os coñecementos que articulan os procesos de comprensión e expresión oral e escrita para desenvolverse con éxito en calquera situación comunicativa. O enfoque comunicativo centrado no uso funcional da linguaxe reside na aprendizaxe das destrezas discursivas en diversos ámbitos: o das relacións persoais, o académico, o social, literario e o dos medios de comunicación, cuxo dominio require procedementos e coñecementos explícitos, tanto dos elementos formais, como das normas sociolingüísticas que presiden os intercambios.

A reflexión literaria a través da lectura, a comprensión e interpretación de textos significativos da literatura española, conectada con outras literaturas, e da literatura xuvenil favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/as estudantes, dálles acceso ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfróntraos a situacións que enriquecen a súa experiencia do mundo e favorecen o coñecemento de si mesmos. Tamén desenvolve a súa capacidade de reflexión, sensibilidade e sentido estético.

O primeiro dos obxectivos da materia oríentase cara o recoñecemento da diversidade lingüística e dialectal da nosa contorna, de España e do mundo, e tamén o coñecemento das variedades diastráticas e diafásicas, co propósito de favorecer actitudes de aprecio á devandita diversidade, de combater prexuízos e estereotipos lingüísticos e de estimular a reflexión interlingüística. Un segundo grupo de obxectivos refírese á produción, comprensión e interacción oral e escrita correctas e expresivas, incorporando as formas de comunicación mediadas pola tecnoloxía e atendendo aos diferentes ámbitos de comunicación: persoal, educativo, creativo, social e profesional. Así, os obxectivos segundo e terceiro relaciónanse coa comunicación oral; o cuarto, coa comprensión lectora e o quinto, coa expresión escrita. A aprendizaxe da lectura estivo durante séculos vinculada de maneira case exclusiva coa lectura literaria, que é necesaria para desenvolver a creatividade, sensibilidade, sentido estético y proporciona unha maior capacidade de comprensión por constituirse cun código lingüístico máis elaborado. Pero hai décadas que os enfoques comunicativos subliñan a importancia de ensinar tamén a comprender outros tipos de texto, con diferentes propósitos de lectura. Por outra banda, hoxe é importante ademais buscar na Rede e nos medios de comunicación, seleccionar a información fiable, elaborala e integrala en esquemas propios para transformala en coñecemento. En resposta a iso, o obxectivo sexto pon o foco na alfabetización mediática e informacional, mentres que o sétimo e o oitavo se reservan para a lectura literaria reflexiva e analítica, tanto autónoma coma guiada na aula. O obxectivo noveno atende á reflexión sobre a lingua e os seus usos, en canto que o décimo, relativo á ética da comunicación, é transversal a todas elas. Engadimos tamén como obxectivo transversal a escritura creativa con intención literaria e a conexión da literatura coas demais artes, dadas as relacións que existen entre elas e a importancia de deixar de velas como compartimentos estanco.

Os criterios de avaliación e os contidos organízanse en cinco bloques. O primeiro, «As linguas e os seus falantes», correspóndese de maneira directa co obxectivo de apreciar a diversidade lingüística do mundo a partir do recoñecemento das linguas do alumnado e da realidade plurilingüe e pluricultural de España, e das distintas variantes presentes en cada lingua, para favorecer a reflexión interlingüística e valorar a diversidade como fonte de riqueza cultural. O segundo e o terceiro, relativos á comunicación, integran os contidos implicados na comunicación oral e escrita e na alfabetización informacional, audiovisual e mediática, vertebrados arredor da realización de tarefas de produción e revisión de textos propios, xunto coa recepción, interpretación e análise crítica de textos alleos. O cuarto bloque, «Educación literaria», recolle as experiencias e os contidos necesarios para consolidar o hábito lector, conformar unha identidade lectora progresivamente autónoma, desenvolver habilidades de interpretación, reflexiva e analítica, de textos literarios, no seu contexto, impresos e dixitais. Ademais, busca coñecer algunhas obras relevantes da literatura española e universal, estimulando á vez a escritura creativa con intención literaria e aproximándose a prácticas culturais emerxentes. O quinto bloque, «Reflexión sobre a lingua», propón a construción guiada de conclusións sobre o sistema lingüístico, usando para iso a metalinguaxe específica e integrando os niveis morfosintáctico, semántico e pragmático no estudo das formas lingüísticas, para ampliar a capacidade lingüística e construír textos orais e escritos, correctos e expresivos.

Os cinco bloques de contido establecidos para esta etapa aparecen concretados nesta proposta didáctica para 1º de ESO nas seguintes unidades didácticas:

- A TORRE DE BABEL:

Unidade na que analizaremos as linguas do mundo como unha fonte de riqueza, partindo da diversidade lingüística de España e do propio centro. Tamén as variedades diacrónicas, diatópicas, diafásicas e diastráticas.

- COMUNICANDO (ELEMENTOS DO PROCESO DE COMUNICACIÓN)

Dedicaremos esta unidade ao estudo do proceso comunicativo e á incidencia dos seus elementos, tanto na forma, como na correcta interpretación das mensaxes orais e escritas. Tamén analizaremos as diversas funcións da linguaxe. Incluiremos aspectos básicos de gramática textual para poder interpretar e crear textos coherentes e cohesionados, tanto orais como escritos. Engadimos aspectos ortográficos básicos para poder elaborar os textos escritos e conectaremos co estudo da lingua oral e do texto expositivo.

- OS MUNDOS LITERARIOS

Para que o alumnado mellore progresivamente a súa capacidade de análise e comprensión literaria, debe coñecer as características fundamentais da linguaxe literaria: xéneros, recursos estilísticos, tópicos e temas. Incluiremos ademais aspectos de tipoloxía textual, centrándonos no estudo da narración e a descrición. Exporase a importancia do xénero narrativo como unha forma de comunicación fundamental na tradición literaria de todas as culturas Tamén conectaremos a literatura cos diferentes medios de expresión, e coas distintas artes (analizando as similitudes e diferenzas entre a narración literaria e cinematográfica), e leremos unha obra literaria completa para exercitar esa lectura comprensiva. Ademais, cada alumno e alumna elaborará un texto creativo con intención literaria, xogando cos recursos estilísticos aprendidos.

- O MISTERIO DAS PALABRAS

Nesta unidade reflexionamos sobre a forma e o significado das palabras. Coñecemos, de xeito básico, os elementos que as compoñen (fonemas, morfemas, lexemas) os métodos de formación de palabras (prefixos, sufixos, siglas...), as categorías gramaticais nas que se inscriben, e os principais fenómenos semánticos que dan lugar a ampliacións e cambios de significado.

- LITERATURA, EMOCIÓN E VIDA : OS XÉNEROS LITERARIOS E OS SEUS TRAZOS II : A LÍRICA

Continuando coas tipoloxías textuais, e co estudo dos xéneros literarios, nesta unidade centrámonos no xénero lírico. Analizamos as súas principais características, a métrica e recursos estilísticos frecuentes. Tamén veremos a relevancia da poesía como vehículo da subxectividade do eu lírico, a súa conexión coa lingua oral, e exercitaremos con ela a capacidade de lectura expresiva. Incluiremos nesta unidade o estudo e identificación textual dalgúns dos temas e tópicos máis relevantes da literatura española (carpe diem; collige, virgo, rosas; beatus ille; locus amoenus; tempus fugit; ubi sunt?) facendo un córpus dos máis importantes, acompañado de imaxes. Tamén, de xeito básico, a súa conexión coa mitoloxía grecolatina e mitoloxía galega, descubriendo algúns dos personaxes mitolóxicos presentes nela. Ademais leremos e analizaremos unha obra literaria que presente elementos líricos.

- A CREATIVIDADE LITERARIA (MICRORRELATOS E MICROPOEMAS)

Tomando como modelo algúns clásicos literarios, aplicando recursos estilísticos e coñecendo técnicas de elaboración de microrrelatos, o alumnado elaborará os seus propios textos literarios e terá que presentalos na clase. A temática pode ser variada, conectando con temas como o amor, a morte, a xustiza, a igualdade, o afianzamento da propia identidade... No caso dos micropoemas ou haikus, conectará ademais coa descrición da natureza.

- AS ENGRANAXES DA LINGUA: GRAMÁTICA E ORTOGRAFÍA:

Nesta unidade abordamos aspectos relacionados coa gramática e a ortografía, presentando as diferenzas entre a lingua oral e escrita, desenvolvendo aspectos morfosintácticos, ortográficos, léxicos e pragmáticos. Continuamos analizando os trazos das principais categorías gramaticais, a diferenza entre oración e discurso e os compoñentes da oración simple (de xeito básico)

- LINGUA E COMUNICACIÓN (O MUNDO REAL E O DIXITAL)

A comunicación a través de internet, e a posibilidade de obter información supuxo un avance en certos aspectos. Pero tamén implica riscos para a nosa privacidade e a posibilidade de que parte desa información sexa falsa. Ademais, en moitos casos, deriva nun empobrecemento da linguaxe (abreviaturas, erros ortográficos, textos ambiguos, redución de vocabulario) e da capacidade de atención e análise en profundidade, dada a inmediatez destes medios. Nesta unidade estudiaremos estes aspectos, para analizar criticamente a información dos medios, e corrixir a linguaxe que se manexa neles. Isto conecta comprensión lectora, coa ortografía, e a gramática textual para lograr a coherencia e a cohesión dos textos escritos. Ademais, conectaremos con medios de comunicación como o xornalístico, diferenciando tipos e partes das noticias, seccións dun xornal e elementos presentes nel.

- O TEATRO DA VIDA (OS XÉNEROS LITERARIOS III: O TEATRO)

Nesta unidade continuamos co estudo dos xéneros literarios centrándonos no teatro. Analizamos os seus subxéneros e as súas características específicas. Tamén o vinculamos coa lingua oral, a través da lectura dramatizada e con outras materias como a plástica, a música e a educación física pola escenografía e decorados, os sons e melodías incorporadas, e a linguaxe non verbal presente nas representacións. Se fose posible tentaríamos asistir a unha obra teatral de forma presencial para logo facer en clase un debate sobre ela. Completamos a unidade coa lectura dramatizada dunha obra teatral, a lectura dunha obra narrativa e a comparación entre as dúas para ver as diferenzas de construción.

Intentamos vertebrar a programación didáctica e o traballo na aula arredor dun conxunto de situacións de aprendizaxe contextualizadas, significativas e relevantes para que, ao termo de cada curso, consiga traballar de maneira proporcionada todos os contidos incluídos no currículo. Tamén aclaramos que, dadas as características da materia de lingua e literatura, varios dos aspectos tratados afectan a varias unidades didácticas e trabállanse durante todo o curso, outros non. Por iso haberá unidades didácticas que se tratarán e avaliarán en dous e ata tres trimestres mentres que outras veranse nun trimestre só.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Describir e apreciar a diversidade lingüística do mundo a partir do recoñecemento das linguas do alumnado e da realidade plurilingüe e pluricultural de España, analizando a orixe e o desenvolvemento sociohistórico das súas linguas e as características das principais variedades dialectais do español, para favorecer a reflexión interlingüística, combater os estereotipos e prexuízos lingüísticos e valorar esta diversidade como fonte de riqueza cultural.	1-5	2-3				1-2		1-3
OBX2 - Comprender e interpretar textos orais e multimodais recollendo o sentido xeral e a información máis relevante, identificando o punto de vista e a intención do emisor e valorando a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido, para construír coñecemento, formarse unha opinión e ampliar as posibilidades de gozo e de lecer.	2	2	1	2-3	4	3		
OBX3 - Producir textos orais e multimodais con coherencia e fluidez e co rexistro adecuado atendendo ás convencións propias dos diferentes xéneros discursivos e participar en interaccións orais cunha actitude cooperativa e respectuosa, tanto para construír coñecemento e establecer vínculos persoais coma para intervir de maneira activa e informada en diferentes contextos sociais.	1-3-5	2	1	2-3		2	1	
OBX4 - Comprender, interpretar e valorar textos escritos, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura, recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias, identificando a intención do emisor, reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade e fiabilidade para dar resposta a necesidades e intereses comunicativos diversos e para construír coñecemento.	2-3-5	2	4	1	4	3		
OBX5 - Producir textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados, adecuados e correctos atendendo ás convencións propias do xénero discursivo elixido, para construír coñecemento e para dar resposta de maneira informada, eficaz e creativa a demandas comunicativas concretas.	1-3-5		1	2-3	5	2		
OBX6 - Seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes de maneira progresivamente autónoma, avaliando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e evitando os riscos de manipulación e desinformación e integrala e transformala en coñecemento para comunicala desde un punto de vista crítico e persoal e, ao mesmo tempo, respectuoso coa propiedade intelectual.	3			1-2-3-4	4	2	3	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX7 - Seleccionar e ler de maneira autónoma obras diversas como fonte de pracer e coñecemento, configurando un itinerario lector que evolucione en canto á diversidade, complexidade e calidade das obras e compartir experiencias de lectura para construír a propia identidade lectora e gozar da dimensión social da lectura.	1-4			3	1			1-2-3
OBX8 - Ler, interpretar e valorar obras ou fragmentos literarios do patrimonio nacional e universal, utilizando unha metalinguaxe específica e mobilizando a experiencia biográfica e os coñecementos literarios e culturais que permiten establecer vínculos entre textos diversos e con outras manifestacións artísticas, para conformar un mapa cultural, ampliar as posibilidades de gozo da literatura e crear textos de intención literaria.	1-4					1		1-2-3-4
OBX9 - Mobilizar o coñecemento sobre a estrutura da lingua e os seus usos e reflexionar de maneira progresivamente autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas, coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencia lingüística, aumentar o repertorio comunicativo e mellorar as destrezas tanto de produción oral e escrita coma de recepción crítica.	1-2	2	1-2		5			
OBX10 - Pór as propias prácticas comunicativas ao servizo da convivencia democrática, da resolución dialogada dos conflitos e da igualdade de dereitos de todas as persoas, utilizando unha linguaxe non discriminatoria e desterrando os abusos de poder a través da palabra para favorecer un uso non só eficaz, senón tamén ético e democrático, da linguaxe.	1-5	3		3	3	1-2-3		

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A Torre de Babel: variedades lingüísticas	Nesta unidade, analizaremos as linguas do mundo como unha fonte de riqueza, partindo da diversidade lingüística de España e do propio centro. Aprenderemos conceptos básicos de sociolingüística (lingua, dialecto, bilingüismo, variedades	3	3	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A Torre de Babel: variedades lingüísticas	lingüísticas...) , estableceremos as familias lingüísticas e combateremos os prexuízos lingüísticos.	3	3	X		
2	Comunicando	Dedicaremos esta unidade ao estudo do proceso comunicativo e á incidencia dos seus elementos, tanto na forma, como na correcta interpretación das mensaxes orais e escritas. Tamén analizaremos as diversas funcións da linguaxe. Incluiremos aspectos básicos de gramática textual para poder interpretar e crear textos coherentes e cohesionados, tanto orais como escritos. Engadimos aspectos ortográficos básicos para poder elaborar os textos escritos e conectaremos co estudo da lingua oral e do texto expositivo.	15	16	X	X	
3	Os mundos literarios. Xéneros. A narración	Para que o alumnado mellore progresivamente a súa capacidade de análise e comprensión literaria, debe coñecer as características fundamentais da linguaxe literaria: xéneros, recursos estilísticos, tópicos e temas. Incluiremos ademais aspectos de tipoloxía textual, centrándonos no estudo da narración e a descrición. Exporase a importancia do xénero narrativo como unha forma de comunicación fundamental na tradición literaria de todas as culturas Tamén conectaremos a literatura cos diferentes medios de expresión, e coas distintas artes (analizando as similitudes e diferencias entre a narración literaria e cinematográfica) , e leremos unha obra literaria completa para exercitar esa lectura comprensiva. Ademais, cada alumno e alumna elaborará un texto creativo con intención literaria, xogando cos recursos estilísticos aprendido.	15	20	X		
4	O misterio das palabras. Morfoloxía e semántica	Nesta unidade reflexionamos sobre a forma e o significado das palabras. Coñecemos, de xeito básico, os elementos que as compoñen (fonemas, morfemas, lexemas) os métodos de formación de palabras (prefixos, sufixos, siglas...), as categorías gramaticais nas que se inscriben, e os principais fenómenos semánticos que dan lugar a ampliacións e cambios de significado.	15	14	X	X	
5	Literatura: emoción e vida. A Lírica.	Continuando coas tipoloxías textuais, e co estudo dos xéneros literarios, nesta unidade centrámonos no xénero lírico. Analizamos as súas principais características, a métrica e recursos	15	16		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
5	Literatura: emoción e vida. A Lírica.	estilísticos frecuentes. Tamén veremos a relevancia da poesía como vehículo da subxectividade do eu lírico, a súa conexión coa lingua oral, e exercitaremos con ela a capacidade de lectura expresiva. Incluiremos nesta unidade o estudo e identificación textual dalgúns dos temas e tópicos máis relevantes da literatura española (CARPE DIEM; COLIGE VIRGO ROSAS, BEATUS ILLE; LOCUS AMOENUS; TEMPUS FUGIT; UBI SUNT?) facendo un córpus dos máis importantes, acompañado de imaxes. Tamén, de xeito básico, a súa conexión coa mitoloxía grecolatina e mitoloxía galega, descubriendo algúns dos personaxes mitolóxicos presentes nela. Ademais leremos e analizaremos unha obra literaria que presente elementos líricos.	15	16		X	
6	Creación literaria: xogos cos recursos estilísticos, micropoemas e microrrelatos.	Tomando como modelo algúns clásicos literarios, aplicando recursos estilísticos e coñecendo técnicas de elaboración de microrrelatos e haikus, o alumnado elaborará os seus propios textos literarios e terá que presentalos na clase. A temática pode ser variada, conectando con temas como o amor, a morte, a xustiza, a igualdade, o afianzamento da propia identidade... No caso dos micropoemas ou haikus, conectarán ademais coa descrición da natureza.	4	6		X	X
7	As engranaxes da lingua. Gramática e ortografía	Nesta unidade abordamos aspectos relacionados coa gramática e a ortografía, presentando as diferencias entre a lingua oral e escrita, desenvolvendo aspectos morfosintácticos, ortográficos, léxicos e pragmáticos. Continuamos analizando os trazos das principais categorías gramaticais, a diferenza entre oración e discurso e os compoñentes da oración simple (de xeito básico)	15	13		X	X
8	Lingua e comunicación. O mundo real e o dixital.	A comunicación a través de internet, e a posibilidade de obter información supuxo un avance en certos aspectos. Pero tamén implica riscos para a nosa privacidade e a posibilidade de que parte desa información sexa falsa. Ademais, en moitos casos, deriva nun empobrecemento da linguaxe (abreviaturas, erros ortográficos, textos ambiguos, redución de vocabulario) e da capacidade de atención e análise en profundidade, dada a inmediatez destes medios. Nesta unidade estudiaremos estes	3	3			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
8	Lingua e comunicación. O mundo real e o dixital.	aspectos, para analizar criticamente a información dos medios, e corrixir a linguaxe que se manexa neles. Isto conecta comprensión lectora, coa ortografía, e a gramática textual para lograr a coherencia e a cohesión dos textos escritos.	3	3			X
9	O teatro da vida. O xénero teatral	Nesta unidade continuamos co estudo dos xéneros literarios centrándonos no teatro. Analizamos os seus subxéneros e as súas características específicas. Tamén o vinculamos coa lingua oral, a través da lectura dramatizada e con outras materias como a plástica, a música e a educación física pola escenografía e decorados, os sons e melodías incorporadas, e a linguaxe non verbal presente nas representacións. Se fose posible tentaríamos asistir a unha obra teatral de forma presencial para logo facer en clase un debate sobre ela. Completamos a unidade coa lectura dramatizada dunha obra teatral.	15	14			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A Torre de Babel: variedades lingüísticas	3

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con atención especial ao galego e ao castelán, identificando as nocións básicas das linguas, tanto de España como as que forman os repertorios lingüísticos do alumnado, e contrastando algúns dos seus trazos en manifestacións orais, escritas e multimodais.	Proba práctica e teórica na que o alumnado deberá, como mínimo, diferenciar as linguas oficiais de España. Tamén deberá identificar variantes diatópicas, diafásicas e diastráticas. Ademais deberá comparar os trazos característicos básicos do galego e do castelán.	PE	75
CA1.2 - Identificar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna.	O alumnado deberá valorar a riqueza cultural que supón a diversidade lingüística e ser respectuoso coas diferentes linguas e dialectos.	TI	25
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua e a manipulación a través da palabra, a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	O alumnado evitará os prexuízos e estereotipos lingüísticos e terá que identificar, como mínimo, os elementos verbais que resulten discriminatorios en textos dados.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Observación da propia biografía lingüística e da diversidade lingüística do centro. As familias lingüísticas e as linguas do mundo. - As linguas de España: orixe, distribución xeográfica e nocións básicas. Diferenzas entre plurilingüismo e diversidade dialectal. - Iniciación á reflexión interlingüística. - Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos e exploración de formas de evitalos.

UD	Título da UD	Duración
2	Comunicando	16

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	O alumnado deberá ser capaz, como mínimo, de captar a idea principal e a información máis relevante dos textos orais e multimodais.	PE	75
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	O alumnado terá que responder a preguntas precisas sobre o sentido global, a intención do emisor, a estrutura do texto e a información máis importante.		
CA2.7 - Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado detectará e correxirá problemas morfosintácticos e ortográficos básicos que dificulten a comprensión lectora.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	O alumnado será quen de producir textos narrativos e descritivos utilizando o rexistro adecuado e presentando as ideas de maneira coherente e cohesionada.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Aplicar coñecementos ortográficos, gramaticais e léxicos básicos a textos, procurando a corrección e a mellora estilística.		
CA3.5 - Organizar a información e integrala en esquemas propios, reelaborala e comunicala de xeito creativo adoptando un punto de vista crítico con relación aos principios de propiedade intelectual.	O alumnado ten que recoñecer o tema e as ideas principais de textos alleos, expresalas ou redactalas de xeito correcto, e ser quen de achegar o seu punto de vista persoal.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, tendo en conta aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Para acadar o mínimo de consecución, o alumnado atopará sinónimos para evitar repeticións innecesarias e incluírá elementos cohesivos que evidencien unha correcta organización do contido. Tamén aplicará as normas ortográficas e gramaticais básicas.		
CA5.3 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentado as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, así como identificar e solucionar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Como mínimo, o alumnado detectará os erros formais (ortografía e signos de puntuación) e subsanará as incoherencias dos textos propios.		
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	En textos orais breves, o alumnado será quen de valorar a calidade, a fiabilidade e os principais procedementos comunicativos empregados para enriquecelos.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	En textos escritos breves, o alumnado será quen de valorar a calidade, a fiabilidade e os principais procedementos comunicativos empregados para enriquecelos.		
CA2.6 - Localizar, seleccionar e contrastar de maneira guiada información procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertenza en función dos obxectivos da lectura.	O alumnado elaborará exercicios breves de exposición, seleccionando en diversas fontes a información axeitada.		
CA2.8 - Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando unha metalinguaxe específica.	O alumnado explicará, como mínimo, a relación entre a intención comunicativa e as eleccións lingüísticas do emisor.		
CA2.9 - Identificar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como os elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	En textos orais e escritos sinxelos, deberá atopar elementos manipuladores e termos discriminatorios e analízalos de xeito crítico.	TI	25
CA3.1 - Realizar narracións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo, axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos con fluidez, coherencia, cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes e utilizando de xeito eficaz recursos verbais e non verbais.	Planificar e realizar narracións orais breves e sinxelas, de xeito que sexan claras, coherentes e cohesionadas, engadindo algúns recursos non verbais básicos.		
CA3.2 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado, con actitudes de escoita activa e empregando estratexias de cooperación conversadora e cortesía lingüística.	Participar en interaccións orais en clase, prestando atención, respondendo a preguntas e intervindo de xeito respetuoso e coherente en conversas e debates.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.7 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentado as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, consultando de forma progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	Revisar textos sinxelos propios corrixindo os erros mediante manuais e gramáticas, e mellorando o estilo,		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e para a procura de consensos, abarcando tanto o ámbito persoal coma o educativo e o social.	O alumnado realizará unha escoita activa, respectará o turno de palabra, será capaz de expoñer de forma concreta o problema e esforzarse por suxerir todas as alternativas de solución posibles.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Análise das compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado, distancia social entre os interlocutores, propósitos comunicativos e interpretación de intencións, canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversa. - Interpretación de xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Riscos de información interesada, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e dos elementos paratextuais dos textos icónico-verbais e multimodais. - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. - Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Os signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado. - Contexto vinculado ás estratexias de produción de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. <ul style="list-style-type: none"> - Elaboración de textos orais tendo en conta as compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos: canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Participación en xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversa. - Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e deixar a palabra. Cooperación coloquial e cortesía lingüística. Escoita activa, firmeza no discurso e resolución dialogada dos conflitos.

Contidos

- Producción oral formal: planificación e procura de información, creación e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal.
- Producción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de apuntamentos, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Uso coherente das formas verbais nos textos. Os tempos de pretérito na narración. Correlación temporal no discurso relatado.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Utilización dos signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación das unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos.
- Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e o sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados).
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
3	Os mundos literarios. Xéneros. A narración	20

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	O alumnado terá que responder a preguntas precisas sobre o sentido global, a intención do emisor, a estrutura do texto e a información máis importante. Tamén deberá ser capaz de extraer o tema a idea central e facer resumos.	PE	75
CA2.7 - Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado detectará e correxirá problemas morfosintácticos e ortográficos básicos que dificulten a comprensión lectora.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	O alumnado será quen de producir textos utilizando o rexistro adecuado e presentando as ideas de maneira coherente e cohesionada.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos, respondendo a diferentes propósitos de lectura.	O alumnado será capaz, como mínimo, de captar o tema, a idea principal e a información máis relevante dos textos literarios escritos.		
CA4.3 - Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade e a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	En textos literarios sinxelos, o alumnado deberá localizar os principais recursos expresivos e valorar o seu efecto sobre o receptor.		
CA4.5 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica e lectora.	Para acadar o grao mínimo de consecución, o alumnado participará activamente no obradoiro de lectura, lendo unha obra literaria completa, proposta pola profesora, demostrando entendela e establecendo conexións con outras obras, o seu contexto e outras expresións culturais próximas.		
CA4.7 - Establecer, de xeito guiado, vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do alumnado na lectura.	O alumnado deberá ser capaz de relacionar os textos en relación co emprego común de temas, estruturas ou códigos de comunicación.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	En textos escritos breves, o alumnado será quen de valorar a calidade, a fiabilidade e os principais procedementos comunicativos empregados para enriquecelos.		
CA2.8 - Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando unha metalinguaxe específica.	O alumnado explicará, como mínimo, a relación entre a intención comunicativa e as eleccións lingüísticas do emisor.		
CA3.1 - Realizar narracións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo, axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos con fluidez, coherencia, cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes e utilizando de xeito eficaz recursos verbais e non verbais.	Planificar e realizar narracións orais breves e sinxelas, de xeito que sexan claras, coherentes e cohesionadas, engadindo algúns recursos non verbais básicos.	TI	25
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Para acadar o mínimo de consecución, o alumnado amosará vontade de estilo na creación de textos de intención literaria, aplicará ademais a eses textos, o léxico axeitado e as normas ortográficas e gramaticais básicas.		
CA3.7 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentado as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, consultando de forma progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	Como mínimo, o alumnado detectará os erros formais (ortografía e signos de puntuación) e subsanará as incoherencias dos textos propios.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e para a procura de consensos, abarcando tanto o ámbito persoal coma o educativo e o social.	Partindo do comentario de texto literarios, o alumnado debatirá os prexuízos e presentes neles e comparará a cultura da época á que corresponden coa actual.		
CA4.1 - Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais informais con relación a obras literarias no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuíto literario e co lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación coloquial e cortesía lingüística.	O alumnado deberá realizar unha escoita activa, respectará as opinións alleas e exporá con claridade as súas achegas.		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou anacos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado será quen de producir textos de intención literaria empregando os recursos expresivos aprendidos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión e análise crítica de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas. - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Os signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado. - Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais. - Produción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de apuntamentos, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Utilización dos signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de xeito progresivamente autónomo a partir dunha preselección de textos variados que inclúan obras de autoras e autores e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura apoiada en paradigmas. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas de forma orientada a partir da exploración guiada da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Participación activa en actos culturais vinculados co circuíto literario e lector. - Expresión da experiencia lectora co apoio de exemplos e utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropiación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación. - Mobilización da experiencia persoal e lectora como forma de establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados ou ben oralmente entre iguais. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica. - Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción. - Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función dos temas, tópicos, estruturas e linguaxes. - Expresión pautada, a través de procesos e soportes diversificados, da interpretación e valoración persoal de obras e fragmentos literarios. - Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino. - Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos, conforme aos procesos de comprensión, apropiación e oralidade implicados. - Creación de textos partindo da apropiación das convencións da linguaxe literaria e consonte a paradigmas dados (imitación, transformación, continuación etc.).

UD	Título da UD	Duración
4	O misterio das palabras. Morfoloxía e semántica	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, tendo en conta aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	O alumnado diferenciará e identificará os principais fenómenos semánticos, atopará sinónimos, hiperónimos e hipónimos para evitar repeticións innecesarias e incluírá elementos cohesivos para a correcta organización do contido. Tamén aplicará as normas ortográficas e gramaticais básicas.	PE	80
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado deberá ser capaz de identificar as categorías gramaticais predominantes en textos narrativos e descritivos. Tamén identificará as principais características das distintas categorías.		
CA5.5 - Formular xeneralizacións sobres aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando, de xeito guiado, dicionarios, manuais e gramáticas.	O alumnado explicará a mudanza de categoría gramatical dunha palabra mediante o uso de afixos, ou da observación e transformación de enunciados. Tamén identificará e explicará os principais cambios de significados que experimentan as palabras por fenómenos semánticos (metáfora, tabú, eufemismo...)		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Os alumnos e as alumnas terán que deducir o significado das palabras a partir de formantes coñecidos e utilizar adecuadamente o dicionario nos restantes casos.	TI	20

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Os signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación das unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos. - Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e o sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados). - Relación entre os esquemas semántico e sintáctico da oración simple. Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e co uso da terminoloxía sintáctica necesaria. Orde das palabras e concordancia. - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
5	Literatura: emoción e vida. A Lírica.	16

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	O alumnado terá que responder a preguntas precisas sobre o sentido global, a intención do emisor, a estrutura do texto narrativo e a información máis importante. Tamén deberá identificar aspectos relacionados co narrador, os personaxes, o espazo e o tempo narrativos	PE	70
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	O alumnado atopará sinónimos para evitar repeticións, buscará as palabras máis eficaces e organizará o contido adecuadamente. Tamén identificará e empregará algúns recursos estilísticos, aspectos básicos de métrica e aplicará as normas básicas de corrección ortográfica e gramatical.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	O alumnado deberá ser capaz, como mínimo, de captar o tema, a idea principal e a información máis relevante dos textos narrativos orais e multimodais.	TI	30
CA3.1 - Realizar narracións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo, axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos con fluidez, coherencia, cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes e utilizando de xeito eficaz recursos verbais e non verbais.	O alumnado deberá facer narracións orais breves e sinxelas, con claridade, coherencia e cohesión e aplicar, na súa exposición, estratexias básicas da lingua oral e recursos non verbais axeitados.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	As alumnas e os alumnos terán que elaborar borradores e presentar textos narrativos e líricos escritos, nos que presenten os sucesos de maneira, clara, creativa, coherente e cohesionada.		
CA3.7 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentado as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, consultando de forma progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	Como mínimo, o alumnado detectará os erros formais (ortografía e signos de puntuación) e subsanará as incoherencias dos textos propios coa axuda do dicionario.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Comprensión e análise crítica de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas. - Xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversa. - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Os signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado. - Contexto vinculado ás estratexias de produción de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. <ul style="list-style-type: none"> - Elaboración de textos orais tendo en conta as compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos: canle de

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Creación de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas. - Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Produción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de apuntamentos, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Uso coherente das formas verbais nos textos. Os tempos de pretérito na narración. Correlación temporal no discurso relatado. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Utilización dos signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.

UD	Título da UD	Duración
6	Creación literaria: xogos cos recursos estilísticos, micropoemas e microrrelatos.	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos, respondendo a diferentes propósitos de lectura.	O alumnado será capaz, como mínimo, de captar a idea principal, o tema e a información máis relevante dos textos literarios escritos. Tamén de responder a preguntas sobre técnicas e características dos microrrelatos e micropoemas.	PE	55
CA4.3 - Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade e a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	En textos sinxelos, o alumnado deberá identificar os tópicos e os xéneros literarios, así como localizar os principais recursos expresivos empregados.		
CA4.6 - Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e paradigmas, a interpretación das obras lidas partindo da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra, consonte a configuración dos xéneros e subxéneros literarios.	En textos sinxelos, o alumnado deberá diferenciar de maneira argumentada os xéneros literarios, mediante unha lectura comparada que atenda á evolución dos temas e formas estéticas.		
CA4.7 - Establecer, de xeito guiado, vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do alumnado na lectura.	O alumnado deberá ser capaz de relacionar os textos co emprego común de tópicos literarios e estruturas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	O alumnado será quen de producir textos de intención literaria dos xéneros narrativo e lírico, respectando as súas características principais.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Para acadar o mínimo de consecución, o alumnado amosará vontade de estilo na creación de textos de intención literaria de diversos xéneros, incluíndo neles a creatividade, o sentido da estética e a intención poética.		
CA3.5 - Organizar a información e integrala en esquemas propios, reelaborala e comunicala de xeito creativo adoptando un punto de vista crítico con relación aos principios de propiedade intelectual.	Deberá organizar os seus propios microrrelatos e micropoemas de xeito persoal e creativo, evitando o plaxio.		
CA4.1 - Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais informais con relación a obras literarias no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuíto literario e co lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación coloquial e cortesía lingüística.	O alumnado deberá realizar unha escoita activa, respectará as opinións alleas e exporá con claridade as súas achegas.	TI	45
CA4.5 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica e lectora.	Atender e participar na lectura en clase de microrrelatos e micropoemas, tanto alleos como propios.		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou anacos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado será quen de producir textos de intención literaria respectando as convencións dos xéneros e empregando con eficacia os principais recursos expresivos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais. - Producción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de apuntamentos, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso coherente das formas verbais nos textos. Os tempos de pretérito na narración. Correlación temporal no discurso relatado. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Utilización dos signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de xeito progresivamente autónomo a partir dunha preselección de textos variados que inclúan obras de autoras e autores e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura apoiada en paradigmas.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas de forma orientada a partir da exploración guiada da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Toma de conciencia progresiva dos propios gustos e identidade lectora. - Estratexias de toma de conciencia dos propios gustos e identidade lectora. - Expresión da experiencia lectora co apoio de exemplos e utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropriación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación. - Mobilización da experiencia persoal e lectora como forma de establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica. - Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción. - Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función dos temas, tópicos, estruturas e linguaxes. - Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos, conforme aos procesos de comprensión, apropiación e oralidade implicados.

UD	Título da UD	Duración
7	As engranaxes da lingua. Gramática e ortografía	13

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	O alumnado terá que responder a preguntas precisas sobre o sentido global, a intención do emisor, a estrutura de textos de distintos tipos, e a súa información máis importante. Tamén identificar os erros ou o cumprimento de normas gramaticais e ortográficas básicas neles.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Deberá coñecer e aplicar as principais normas ortográficas e gramaticais a exercicios e textos dados.	PE	70
CA5.2 - Localizar, seleccionar e contrastar información de maneira guiada procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e adoptando un punto de vista crítico e de respecto aos principios de propiedade intelectual.	O alumnado ten que aplicar correctamente os coñecementos gramaticais, léxicos e ortográficos previos no seu traballo, discriminar a información útil, organizala de forma crítica e correcta, e presentala cunha perspectiva persoal, evitando o plaxio.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.3 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentado as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, así como identificar e solucionar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado deberá aplicar os coñecementos básicos adquiridos sobre a acentuación, puntuación, categorías gramaticais, sintaxe, coherencia e cohesión para a elaboración de exercicios dados e de textos propios.		
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	O alumnado deberá ser capaz, como mínimo, de captar a idea principal e a información máis relevante dos textos orais e multimodais e identificar nalgúns dados, importantes erros gramaticais e léxicos.		
CA2.5 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sostible e saudable das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información.	O alumno deberá ser capaz de identificar os principais erros de expresión, gramaticais, ortográficos e léxicos na linguaxe empregada nas redes sociais. Tamén buscar a corrección lingüística na elaboración dos seus escritos e mensaxes en medios dixitais.		
CA3.2 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado, con actitudes de escoita activa e empregando estratexias de cooperación conversadora e cortesía lingüística.	Deberá chegar a acordos cos seus compañeiros e compañeiras na elaboración de traballos en grupo, buscando o diálogo, a cooperación, a cortesía e a consecución dos obxectivos plantexados	TI	30
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	As alumnas e os alumnos terán que elaborar borradores, e presentar textos redactados segundo as normas de corrección lingüística morfosintácticas, ortográficas, e buscando a coherencia e a cohesión.		
CA3.6 - Elaborar traballos de investigación de maneira guiada en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	Aplicar a coherencia, cohesión e corrección lingüística á redacción dos seu traballos de investigación.		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e para a procura de consensos, abarcando tanto o ámbito persoal coma o educativo e o social.	Usar estratexias para a resolución de conflitos cando elabora traballos en grupo.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión e análise crítica de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas. - Xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversa.

Contidos

- Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante.
- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica.
- Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Os signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Contexto vinculado ás estratexias de produción de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
- Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais.
- Creación de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas.
- Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais.
- Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e deixar a palabra. Cooperación coloquial e cortesía lingüística. escoita activa, firmeza no discurso e resolución dialogada dos conflitos.
- Produción oral formal: planificación e procura de información, creación e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal.
- Produción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de apuntamentos, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Utilización dos signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación das unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e o sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados).

UD	Título da UD	Duración
8	Lingua e comunicación. O mundo real e o dixital.	3

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	O alumnado terá que responder adecuadamente a preguntas precisas sobre o sentido global, a intención do emisor, a estrutura do texto dos medios de comunicación e a súa información máis importante.	PE	65
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	En textos escritos sinxelos dos medios de comunicación, o alumnado será quen de valorar a calidade, a fiabilidade e os procedementos comunicativos empregados para enriquecelos. Tamén identificará incoherencias, incorreccións expresivas, léxicas, gramaticais e ortográficas neses textos.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	O alumnado será quen de producir textos dos medios de comunicación utilizando o rexistro adecuado e presentando as ideas de maneira coherente e cohesionada. Tamén deberá aplicar as normas gramaticais e ortográficas básicas.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Para acadar o mínimo de consecución, o alumnado atopará sinónimos para evitar repeticións innecesarias e incluírá elementos cohesivos que evidencien unha correcta organización do contido. No caso dos textos escritos, coidará tamén a acentuación, puntuación e grafías.		
CA3.6 - Elaborar traballos de investigación de maneira guiada en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	O alumnado será capaz de producir textos adecuados de diferentes tipoloxías textuais, cunha ortografía correcta, co vocabulario apropiado, e cunha organización lóxica e coherente das ideas. Tamén identificará elementos propios dos medios xornalísticos: partes das noticias, seccións...		
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	O alumnado deberá ser capaz, como mínimo, de captar a idea principal e a información máis relevante dos textos orais e multimodais propios dos medios de comunicación e das redes sociais.		
CA2.5 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sostible e saudable das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información.	O alumnado deberá ser capaz de valorar a fiabilidade das fontes nas que se informa sobre asuntos da vida cotiá.		
CA2.6 - Localizar, seleccionar e contrastar de maneira guiada información procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertenza en función dos obxectivos da lectura.	Os alumnos e as alumnas teñen que discriminar a información útil e percibir as diferenzas entre a información e as opinións.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.9 - Identificar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como os elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	O alumnado terá que detectar, como mínimo, a linguaxe sexista e prexuízos doutros tipos, nos medios de comunicación e na publicidade.		
CA3.5 - Organizar a información e integrala en esquemas propios, reelaborala e comunicala de xeito creativo adoptando un punto de vista crítico con relación aos principios de propiedade intelectual.	O alumnado ten que identificar as ideas principais de textos alleos e ser quen de aportar o seu punto de vista persoal, de xeito argumentado, e redactar sobre iso textos, evitando plaxios.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Interpretación de xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Riscos de información interesada, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e dos elementos paratextuais dos textos icónico-verbais e multimodais. - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. - Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Os signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais. - Xéneros discursivos do ámbito social: Produción de textos propios das redes sociais, e dos medios de comunicación. Etiqueta dixital. - Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais. - Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e deixar a palabra. Cooperación coloquial e cortesía lingüística. escoita activa, firmeza no discurso e resolución dialogada dos conflitos. - Produción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de apuntamentos, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso coherente das formas verbais nos textos. Os tempos de pretérito na narración. Correlación temporal no discurso relatado. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.

Contidos
- Utilización dos signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.

UD	Título da UD	Duración
9	O teatro da vida. O xénero teatral	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos, respondendo a diferentes propósitos de lectura.	O alumnado será capaz, como mínimo, de captar a idea principal e a información máis relevante de textos literarios do xénero dramático. Tamén as súas principais características.	PE	70
CA4.3 - Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade e a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	En textos dramáticos sinxelos, o alumnado deberá identificar a idea principal, os tópicos literarios e localizar os principais recursos expresivos empregados. Tamén analizar de xeito básico os temas e os personaxes presentes.		
CA4.6 - Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e paradigmas, a interpretación das obras lidas partindo da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra, consonte a configuración dos xéneros e subxéneros literarios.	En textos líricos e teatrais sinxelos, o alumnado deberá identificar os tópicos literarios, mediante unha lectura comparada que atenda á evolución dos temas e formas estéticas. Tamén deberá identificar elementos específicos do xénero teatral presente neles.		
CA4.7 - Establecer, de xeito guiado, vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do alumnado na lectura.	O alumnado deberá ser capaz de relacionar os textos polo emprego común de temas, tópicos literarios e estruturas. Tamén de atopar un cadro, unha escultura e unha película que traten o mesmo tema		
CA4.1 - Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais informais con relación a obras literarias no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuíto literario e co lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación coloquial e cortesía lingüística.	O alumnado deberá realizar unha escoita activa de textos literarios teatrais. Tamén participará na lectura dramatizada dunha obra teatral, e nun debate sobre a temática presentada. Nese debate, respectará as opinións alleas e exporá con claridade e de xeito argumentado as súas opinións.	TI	30
CA4.4 - Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades, deixando constancia do propio itinerario lector e da experiencia da lectura.	Como mínimo, cada alumno ou alumna elixirá un texto teatral que formará parte dunha antoloxía da aula, en base a certos temas universais propostos. Deberá lelo de xeito expresivo en clase e establecer conexións con algunha película, mito ou cadro famoso.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.5 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica e lectora.	Cada alumno ou alumna recitará como mínimo un texto teatral con tono lírico e xustificará a súa elección a partir da súa propia experiencia biográfica e lectora.		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou anacos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado será quen de producir textos de intención literaria respectando as convencións dos xéneros, usando a creatividade e o sentido estético, e empregando con eficacia os principais recursos expresivos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de xeito progresivamente autónomo a partir dunha preselección de textos variados que inclúan obras de autoras e autores e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura apoiada en paradigmas. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas de forma orientada a partir da exploración guiada da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Toma de conciencia progresiva dos propios gustos e identidade lectora. - Participación activa en actos culturais vinculados co circuío literario e lector. - Estratexias de toma de conciencia dos propios gustos e identidade lectora. - Expresión da experiencia lectora co apoio de exemplos e utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropriación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación. - Mobilización da experiencia persoal e lectora como forma de establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais. - Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados ou ben oralmente entre iguais. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica. - Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción. - Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función dos temas, tópicos, estruturas e linguaxes. - Expresión pautada, a través de procesos e soportes diversificados, da interpretación e valoración persoal de obras e fragmentos literarios. - Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino. - Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos, conforme aos procesos de comprensión, apropiación e oralidade implicados. - Creación de textos partindo da apropiación das convencións da linguaxe literaria e consonte a paradigmas dados (imitación, transformación, continuación etc.).

4.1. Concrecións metodolóxicas

A intervención educativa en Lingua Castelá e Literatura debe desenvolver de xeito gradual e progresivo as aprendizaxes que faciliten ao alumnado a consecución dos obxectivos da materia e da etapa, así como unha axeitada adquisición das competencias clave. Este enfoque metodolóxico require partir, polo tanto, do nivel competencial previo do alumnado para acadar unha aprendizaxe significativa, eficaz, e ata certo punto aplicable á realidade dos/as estudantes. Trátase, pois, de deseñar unha metodoloxía activa, que combine as explicacións do profesorado con exercicios prácticos e con algunhas actividades nas que se inclúa tamén adimensión investigadora do alumnado. Para iso deberá implicarse coa toma de decisións responsables, asentadas no pensamento crítico e reflexivo, e no traballo persoal, a través de actividades que precisen dun proceso de descubrimento e análise progresivamente autónomos, así como do razoamento e resolución lóxica de problemas. De aí a importancia de empregar métodos diferenciados para dar acollida e resposta aos diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado, favorecendo e fomentando a capacidade de aprender a resolver certas cuestións por si mesmos, e outras de xeito guiado, coa axuda do profesorado. Atenderase, polo tanto, á diversidade a través de propostas individualizadas en función das necesidades detectadas: aplicación de adaptacións curriculares significativas, dinámicas de reforzo educativo dentro e fóra da aula ordinaria, agrupamentos flexibles, actividades específicas para abordar as destrezas nas que se observen maiores dificultades (comprensión e expresión oral e escrita, comunicación, reflexión lingüística, educación literaria, resolución de problemas, razoamento lóxico, desenvolvemento do pensamento abstracto...).

Para que esta metodoloxía acade a efectividade desexada, é imprescindible outorgarlle un carácter interdisciplinar, relacionando a materia de Lingua Castelá e Literatura con outras disciplinas do currículo, traballando de maneira conxunta as competencias clave. Deberase dotar ao alumnado da capacidade lingüística que lle permita amosar, relacionar e extrapolar de forma coherente, cohesionada e adecuada os coñecementos adquiridos noutras materias. A colaboración transversal cos departamentos lingüísticos dos centros, co Equipo de Dinamización da Lingua Galega e coa Biblioteca Escolar constituirá un apoio importante para mellorar a asimilación de capacidades e coñecementos sobre a comunicación. Todos eles, de xeito coordinado, deberán contribuír a mellorar os procesos de produción e recepción oral, escrita e multimodal, así como a alfabetización informacional. As accións concretas favorecen a creación e organización dalgúns proxectos colaborativos e significativos para o alumnado. Neste sentido, o deseño de certas tarefas cooperativas basearase en contextos recoñecibles que teñan en conta, dentro do posible, vivencias do alumnado. Nos traballos en grupo, procurarase que cada alumno ou alumna participe e poida así demostrar a súa valía, reflexión e responsabilidade.

Estes principios metodolóxicos han de aplicarse arredor de contidos concretos, polo que convén definir o seu campo de actuación en conexión coas actividades máis relevantes da materia de Lingua Castelá e Literatura, relacionadas cos seus bloques de contido: As linguas e os seus falantes, Comunicación, Educación literaria e Reflexión sobre a lingua. Polo tanto, plantexarase o traballo na aula a partir das seguintes concrecións metodolóxicas:

1) Deseño de actividades a partir de textos extraídos do ámbito persoal, social e académico do alumnado. Estas tarefas, diversificadas e organizadas por niveis de dificultade, permitirán o traballo competencial e favorecerán o desenvolvemento do pensamento crítico e creativo.

2) Distribución flexible dos espazos, sempre que sexa posible, propiciando o traballo colaborativo a través de distintos tipos de agrupamentos. Así, o gran grupo é axeitado para a posta en común e corrección de tarefas, a identificación dos coñecementos previos do alumnado á hora de iniciar unha nova unidade didáctica, a revisión e síntese final, os debates, a realización de exposicións orais ou multimedia ou o visionado de recursos audiovisuais. Os pequenos grupos son idóneos para o desenvolvemento de proxectos de investigación e á lectura dramatizada. Pola súa parte, o traballo por parellas enriquece as exposicións orais. Finalmente, as actividades individuais son aplicables ás probas escritas, exercicios, ás actividades de reforzo, á creación literaria e á lectura persoal.

3) Emprego de estratexias para a comprensión e a recomendación lectora:

-Lectura compartida de textos propios do ámbito persoal, social e académico para procurar a interacción entre iguais, posto que todo o alumnado participará na lectura en voz alta dos fragmentos escollidos, a escoita activa, a comprensión oral e a explicación e argumentación arredor da interpretación dos mesmos.

-Lectura de textos adscritos aos distintos xéneros discursivos para captar a información esencial, realizar as inferencias necesarias para a súa correcta comprensión, recoñecer a idea principal e as secundarias, identificar a súa

estrutura e interpretar os fragmentos propostos tendo en conta as súas características formais e temáticas.

-Lectura dixital (e-book, foros, textos procedentes das redes sociais), para o desenvolvemento dunha competencia lectora parcialmente diferente á empregada na comprensión e análise dos textos impresos. No caso dos xéneros dixitais, é necesaria a correcta observación e interpretación do hipertexto para asimilar completamente a multiplicidade de significados do fragmento base.

-Lectura comprensiva e expresiva de textos pertencentes a distintas épocas e aos distintos xéneros literarios (lectura compartida, recitado de poemas, dramatización de textos dialogados), arredor de temas clave na historia da literatura, tentando conectalos coa realidade e espertar con eles o interese do alumnado. Estes textos irán acompañados de estratexias de comprensión lectora, como a aclaración dos propósitos de lectura, a activación dos coñecementos previos dos estudantes, a atención aos contidos principais do texto, ás características da súa época e movemento literario e ó seu estilo.

-Realización dun obradoiro de lectura e escritura creativa na aula para o desenvolvemento de actividades que vinculen as obras lidas con certos aspectos de actualidade, outros textos e manifestacións artísticas e culturais. Tamén a elaboración, pevia explicación das técnicas literarias correspondentes, de contos, micropoemas e microrrelatos.

- Lectura individual dunha obra literaria completa seleccionada pola profesora, na que primará a calidade literaria e buscará espertar o interese do alumnado polas lecturas de calidade. O alumnado recibirá a axuda necesaria para a súa comprensión, e fará unha proba, deseñada pola profesora, para demostrala. As obras propostas son:

- El Principito ----- Antoine de Saint- Exupery
- El devorador de hombres. Cuentos de la selva. ----- Horacio Quiroga
- Relatos de monstruos, Relatos de fantasmas ----- Varios autores
- Selección de contos de varios autores e autoras feita pola profesora, en base á súa calidade literaria.

Tamén incluiremos algunha obra breve de teatro para lectura en clase, coa fin de traballar a lingua oral mediante lectura dramatizada, e poemas para favorecer a lectura expresiva.

Algún dos libros de lectura obrigatorios, de 1º de ESO, podería ser cambiado, por decisión da profesora, se fora necesario, para adaptarse á disponibilidade de tempo, ou ó nivel de comprensión lectora do alumnado.

-Composición de recomendacións ou recensións das obras de lectura traballadas.

4) Utilización de recursos para mellorar a oralidade a través de actividades contextualizadas en situacións reais e próximas ao alumnado, mediante o emprego de audios, vídeos e recreación de conversas veraces que poidan producirse na contorna dos estudantes. Proporase, así situacións comunicativas espontáneas e planificadas e contextos formais e informais, coa fin de abordar os distintos rexistros, elementos e principios da comunicación.

5) Creación de textos escritos con diversas finalidades (narrar, describir, informar, expoñer, argumentar...), pertencentes aos ámbitos persoal, social e académico, seguindo as distintas fases da construción textual: a planificación das ideas a través dun borrador, determinando o propósito comunicativo e o destinatario; a redacción; a revisión e a edición final, incidindo na corrección formal (puntuación, ortografía, estruturas gramaticais, ampliación de vocabulario, coherencia, cohesión e presentación).

6) Elaboración de resumos, esquemas, sínteses e mapas conceptuais a partir de textos orais e escritos para fomentar no alumnado a conciencia da propia comprensión textual.

7) Exercitación de comentarios e actividades de comprensión de textos escritos e multimodais literarios e non literarios a través de tarefas secuenciadas e guiadas referidas á forma e ao contido dos fragmentos propostos. Para os literarios aplicaranse ademais coñecementos adquiridos previamente sobre técnicas, recursos estilísticos, xéneros, métrica, aspectos históricos e culturais.

8) Creación de textos con intención literaria a partir de modelos dados ou de discursos non literarios (noticias, reportaxes, crónicas, textos instrutivos...) tras estudar previamente as técnicas correspondentes a cada un.

9) Emprego de dicionarios impresos e dixitais, propiciando o seu uso como unha forma de ampliar o caudal léxico do

alumnado e resolver as súas dúbidas lingüísticas e morfosintácticas.

10) Manexo dos recursos propios das Tecnoloxías da Información e a Comunicación para a procura de datos, a realización de traballos multimedia, a consulta da prensa dixital e a creación de espazos virtuais con material didáctico integrado.

11) Utilización dos fondos, servizos e recursos da Biblioteca escolar como espazo creativo de aprendizaxe e construción de novos coñecementos a través da consulta de libros, dicionarios, xornais, materiais audiovisuais, potenciando tamén a lectura autónoma para a creación dunha identidade lectora sólida e definida, fundamentada no enriquecemento cultural e a interrelación entre as distintas áreas do saber.

Conexión con outras artes mediante: o visionado de vídeos, películas, imaxes relacionadas coas artes plásticas, presentacións, audición de música, asistencia ao teatro...

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Documentos e recursos elaborados ou facilitados polo docente: exercicios, fotocopias, libros de texto...
Escolma de textos variados orais, escritos e multimodais en diversos formatos e soportes.
Selección de fragmentos e/ou obras de lectura obrigatorias e voluntarias, de calidade literaria, coas súas correspondentes guías de lectura.
Boletíns con actividades de reforzo, ampliación e recuperación.
Actividades interactivas, animacións, vídeos, presentacións, películas, teatro filmado e presencial, música, conferencias, charlas e actividades presenciais relacionadas coas diversas artes (dentro do posible)
Recursos e aplicacións informáticas e multimedia e e espazos dixitais para a construción de novas aprendizaxes.
Materiais de investigación e consulta de distinto tipo: dicionarios en papel e dixitais, gramáticas, vídeos...
Emprego do debate como ferramenta que estimula o seu interese e a súa capacidade para reflexionar, relacionar, consolidar coñecementos, respectar opinións e extraer conclusións.

A selección dos materiais docentes que integran a programación didáctica da materia de Lingua Castelá e Literatura debe adaptarse ao modelo de intervención educativa proposto. Neste sentido, ha de dar resposta á adecuación ao contexto do centro, á correspondencia cos obxectivos trazados, á coherencia cos contidos e temas transversais estudados e o seu grao de adquisición e dificultade e aos criterios de avaliación definidos para cada curso. Ademais, debe abarcar unha grande variedade de actividades individuais e algunhas grupais que poñan en práctica os conceptos e procedementos estudados e aborden axeitadamente a atención á diversidade na aula. Finalmente, todos os recursos utilizados han de presentar unha claridade expositiva que favoreza a inmediata comprensión oral e escrita do alumnado.

Así pois, a proposta metodolóxica para a materia de Lingua Castelá e Literatura supón, ademais dos materiais teóricos necesarios para o desenvolvemento de cada unidade didáctica, o emprego de textos orais, escritos e multimodais procedentes de diversas tipoloxías e situacións comunicativas para a súa análise e comentario.

O achegamento do alumnado á realidade na que vive a través da interpretación textual outorga á materia unha dimensión funcional innegable. Por iso, convén traballar tamén algúns aspectos con discursos extraídos dos xéneros xornalísticos, que aproximen aos estudantes á comprensión de temas de actualidade e lles permitan ser críticos co contexto que os rodea.

A escolma de fragmentos e obras literarias de lectura, obrigatorias e voluntarias, como obxecto de observación, reflexión e crítica, pretende favorecer o hábito lector do alumnado, partindo de textos próximos á súa capacidade e expectativas, para achegalos á literatura clásica. Ademais desenvolve a creatividade, o sentido da estética, a sensibilidade, a reflexión e a capacidade de diferenciar as lecturas de calidade das que non o son.

O emprego de fichas de traballo, actividades interactivas, animacións, vídeos e aplicacións multimedia permiten o reforzo, consolidación e afondamento das aprendizaxes adquiridas, a escoita activa, a empatía e o debate a través de tarefas competenciais próximas á realidade do alumnado. Favorece tamén a investigación sobre temas de actualidade e a activación de estratexias e mecanismos de comprensión lectora a partir de textos literarios e non literarios, posto que implica a procura de información, a interpretación e relación dos datos obtidos e a reflexión sobre o contido e a forma. Tamén axudan a desterrar prexuízos e comprender a vixencia das obras clásicas, e a súa conexión co mundo actual, polos seus temas e problemas humanos que se repiten, pese ó paso do tempo.

O visionado de material cinematográfico e audiovisual sentará as bases de coloquios posteriores e e servirá para afondar nos contidos abordados en certas unidades. Ademais pode propiciar o traballo investigador, grupal e a elaboración dalgún proxecto, proposto nalgunha das unidades didácticas da materia, ou ben completarse coa resposta a un cuestionario, destinado a reflexionar sobre ese material visionado. Tamén permite a conexión con algunha época e obra literaria lida ou estudiada, cousa que tamén é posible mediante a asistencia a unha obra de teatro ou mediante o visionado de teatro filmado.

O emprego das TIC constitúe un recurso importante, pois actúa como ferramenta interesante para a obtención de información, a súa transformación en coñecemento propio e a difusión dos resultados de proxectos e traballos de investigación. Neste sentido, recoméndanse, entre outros, os seguintes materiais de consulta:

Diccionario da Real Academia Española: www.rae.es
Diccionario Panhispánico de Dúvidas: www.rae.es/dpd
Medios de comunicación: <https://www.prensaescrita.com/prensadigital.php>
Compilación da obra lírica dos poetas máis relevantes en lingua castelá: www.los-poetas.com
Espazo para a creación poética propia, a confección de libros virtuais, a compilación lírica e o comentario de textos de outros autores: www.poemas-del-alma.com
Ampla colección de audio e videopoemas: www.palabravirtual.com
Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes: <http://cervantesvirtual.com>
Testeando. Xogos de preguntas e respostas de opcións distribuídos por niveis educativos: <https://www.testeando.es/>
Portal de recursos educativos Leer.es: <https://leer.es/>
Prácticas de lectura intensiva e comprensión lectora: <http://www.xtec.cat/~jgenover/complec.htm>
Biblioteca dixital con máis de catro mil títulos de Literatura clásica e contemporánea en castelán: <http://eleo.mecd.gob.es/opac/?locale=es#indice>
Plataforma educativa para traballar a comprensión lectora: <https://www.intralineas.com/>
Materiales de Lengua y Literatura: <http://www.materialesdelengua.org/>
Aula de Letras: http://www.auladeletras.net/Aula_de_Letras/Inicio/Inicio.html
Morderse la lengua: https://cvc.cervantes.es/actcult/morderse_lengua/default.htm
Analizador morfosintáctico do Ministerio de Educación: <https://intef.es/?enlace=1&prev=2>
Ejercicios interactivos para traballar o léxico: <http://www.xtec.cat/~jgenover/lexico.htm>
Actividades interactivas sobre sintaxe: <http://www.xtec.cat/~jgenover/sinta.htm>
Actividades interactivas sobre ortografía, lingua e diversidade: <http://www.xtec.cat/~jgenover/miscel.html>
Páxina web do ITE (Instituto Nacional de Tecnoloxías Educativas: <https://intef.es/recursos-educativos/recursos-para-el-aprendizaje-en-linea/>

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A principio de curso, nesta materia, haberá unha proba escrita que recabará datos para a avaliación inicial. A proba constará de dúas partes: comentario de texto guiado por preguntas, e cuestionario con exercicios. O comentario de texto sinxelo avalía especificamente a capacidade de comprensión lectora e expresión escrita, e os exercicios recollen os contidos curriculares básicos da materia a nivel de 6º de Primaria.

Tamén haberá unha proba de lectura en voz alta para coñecer a capacidade lectora.

Ademais haberá un proceso de observación do alumnado para detectar, de xeito inicial, os aspectos nos que destaca

ou as dificultades que presenta, así como os seus trazos persoais. Nunha posta en común, durante a reunión da avaliación inicial, teremos en conta tamén información aportada polo departamento de orientación, e observacións do resto do profesorado, nas súas respectivas materias e sesións de clase.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	3	15	15	15	15	4	15	3	15	100
Proba escrita	75	75	75	80	70	55	70	65	70	72
Táboa de indicadores	25	25	25	20	30	45	30	35	30	28

Criterios de cualificación:

A información da avaliación farase en tres partes ó longo do curso, coincidindo coas avaliacións oficiais. Haberá ademais unha avaliación final.

En cada avaliación haberá polo menos, dous exames ou probas escritas, centrados en aspectos de lingua e aspectos de literatura, elaborados de acordo cos criterios correspondentes, probas que contarán un 75% da nota. Tamén haberá unha proba sobre unha obra literaria seleccionada pola profesora, que contará un 10%. O outro 15% da nota será avaliado a partir de varias cousas: exercicios, tanto orais (exposicións, debates, discursos, respostas a preguntas en clase, lectura expresiva e lectura dramatizada...) como escritos, en diversos formatos: follas de exercicios, cuestionarios e exercicios por EDIXGAL, traballos sobre textos, participación en proxectos centrados na elaboración de textos creativos ou en aspectos de investigación e análise textual, relacionados coa literatura, que poden ademais conectar con outras materias e artes.

Esta ponderación baséase nas porcentaxes establecidas no conxunto das respectivas unidades didácticas de cada trimestre.

(Se por cuestións de tempo ou por outras razóns, non poidesen facerse todos os exercicios previstos ou algún proxecto plantexado, un 5% desa nota de exercicios pasaría a sumarse á proba do libro de lectura, que contaría entón un 15%, e a dos exercicios, nese caso, contaría un 10%)

Por tanto, en cada avaliación, como dixemos, ponderaranse tres variables

- Probas escritas, que contarán un 75% da nota da avaliación.
- Traballos en clase, segundo táboas de indicadores: exercicios individuais tanto orais como escritos, feitos en clase e na casa, cuestionarios, exercicios grupais, con adecuación ás normas de cortesía lingüística, elaboración de proxectos e exposicións, elaboración de textos creativos... Isto contará un 15% da nota.
- Proba escrita sobre un libro de lectura seleccionado pola profesora e lido en cada avaliación. Contará un 10% da nota.

Queremos aclarar que, a diferenza do que quizais suceda noutras materias, nesta, hai aspectos que poden secuenciarse e moitos outros que son dificilmente individualizables á hora de ser avaliados. Así por exemplo, cando avaliamos a comprensión e expresión escrita do alumnado con respecto a textos literarios, temos en conta a súa habilidade de análise literaria, a súa aplicación á practica de aspectos teóricos e a súa capacidade de redacción, pero tamén entran na avaliación aspectos relacionados coa ortografía, o léxico e a gramática que necesita empregar nesa redacción, e que son criterios de lingua. Do mesmo xeito, en certas preguntas teóricas sobre cuestións de lingua, estamos avaliando tamén a capacidade para redactar con claridade, a expresividade e o sentido da estética, aspectos que conectan coa literatura.

CONDICIÓNES NECESARIAS PARA APROBAR CADA AVALIACIÓN (1ª, 2ª e 3ª)

A) A nota total obterase de acordo coas porcentaxes xa establecidas (75% exames, 10% lecturas, 15% exercicios e traballos)

B) Para lograr o aprobado, a nota resultante desa porcentaxe, obtida polo alumno ou alumna en cada avaliación, deberá ser igual ou superior a 5 (non se aprobará con notas inferiores.)

- Os exercicios, traballos, lecturas e proxectos formarán parte da nota, pero non substituirán ós exames ou probas escritas.

-Teranse en conta, ademais a corrección dos exercicios, o esforzo amosado polo alumno/a e a entrega ou realización dentro do prazo solicitado. Isto valerá tanto para os exercicios e traballos feitos en clase como para os que deberán facer na casa. Ademais, a aqueles alumnos ou alumnas que falten, reiteradamente, a exames establecidos, para facelos, pediráselles documento oficial que xustifique cada ausencia.

- No caso de que a nota resultante das porcentaxes teña decimais, en calquera das tres avaliacións (1ª, 2ª ou 3ª), non se fará redondeo á nota superior, nin para informar dela, nin para cálculos ou medias.

-Os alumnos e alumnas que suspendan unha ou varias avaliacións, terán, no curso, a posibilidade dunha proba escrita presencial (exame) para recuperalas. Eses exames incluírán criterios de lingua e de literatura. Para aprobar deberán obter unha nota igual ou superior a 5 (non valerá unha nota inferior)

A AVALIACIÓN FINAL :

De acordo coa última actualización da normativa, a sesión da terceira avaliación de cada grupo coincidirá no tempo coa sesión de avaliación final do mesmo, e serán no mes de xuño.

Para aprobar a materia na avaliación final, deberán cumprirse estas dúas condicións:

1. En cada unha das tres avaliacións a nota debe ser igual ou superior a 5. (Non valerá unha nota inferior, e, en caso de suspenso, haberá oportunidade de recuperación durante o curso.)

2. A nota da avaliación final será a media aritmética das tres avaliacións. Para obter o aprobado esa media terá que ser igual ou superior a 5 (non valerá unha nota inferior)

- O alumnado que non aprobase unha ou varias avaliacións, e ó que a media delas non lle dea unha nota igual ou superior a 5, deberá recuperalas, cos exames correspondentes, antes da avaliación final, para poder aprobala. Os exames, centraranse nos criterios básicos do curso, de lingua e de literatura, traballados nas avaliacións. Estarán valorados sobre 10 puntos, e o aprobado, esixirá obter unha cualificación igual ou superior a 5. En caso de aprobalas, as notas desas recuperacións serán as que pasarán a formar parte da media para a avaliación final.

En caso de non aprobar coa media das tres avaliacións, deberá presentarse a un exame final, nas condicións que expoñemos agora e que figuran tamén nos criterios de recuperación:

- O alumnado que non aprobe as correspondentes recuperacións das avaliacións obtendo unha nota igual ou superior a 5, ou non obteña, na media aritmética das tres avaliacións, unha puntuación igual ou superior a 5, para aprobar na avaliación final, terá que presentarse a un exame final da materia, centrado nos criterios básicos de lingua e literatura, traballados ó longo do curso. O exame cualificarase nun máximo de 10 puntos, e o aprobado esixirá unha cualificación igual ou superior a 5.

- En caso de que o alumno ou alumna teña que facer o exame final, por non ter aprobado unha ou varias avaliacións, a nota da avaliación final poderá ser, ou ben a media das tres avaliacións ou ben a nota dese exame final, elixindo entre ambas posibilidades a que máis favoreza ó alumno alumna.

Criterios de recuperación:

- O alumnado que non aprobase unha ou varias avaliacións, e ó que a media delas non lle dea unha nota igual ou superior a 5, deberá recuperalas, cos exames correspondentes, antes da avaliación final, para poder aprobala. Os exames, centraranse nos criterios básicos do curso, de lingua e de literatura, traballados en cada avaliación. Estarán valorados sobre 10 puntos, e o aprobado, esixirá obter unha cualificación igual ou superior a 5. En caso de aprobalas, as notas desas recuperacións pasarán a formar parte da media para a avaliación final.

- O alumnado que non aprobe as correspondentes recuperacións das avaliacións, obtendo unha nota igual ou superior a 5, ou non obteña, na media aritmética das tres avaliacións, unha puntuación igual ou superior a 5, para aprobar na avaliación final, terá que presentarse a un exame final da materia, centrado nos criterios básicos de lingua e literatura, traballados ó longo do curso. O exame cualificarase nun máximo de 10 puntos, e o aprobado esixirá unha cualificación igual ou superior a 5.

- En caso de que o alumno ou alumna teña que facer o exame final, por non ter aprobado unha ou varias avaliacións, a nota da avaliación final poderá ser a media das tres avaliacións ou a nota dese exame final, elixindo entre ambas posibilidades a que máis favoreza ó alumno alumna.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Non procede neste curso.

6. Medidas de atención á diversidade

As aulas reflicten a diversidade da sociedade na que vivimos. O recoñecemento da diversidade do alumnado constitúe un principio fundamental que debe rexer toda acción educativa. Unha das finalidades da educación é asegurar a igualdade de oportunidades de todos os alumnos e alumnas poñendo os medios para evitar, dentro do posible, o fracaso escolar e o risco de abandono do sistema educativo. A atención á diversidade enténdese como o conxunto de actuacións educativas dirixidas a dar resposta ás diferentes capacidades, motivacións e intereses, ritmos e estilos de aprendizaxe e situacións persoais do alumnado. Estas medidas oriéntanse a acadar os obxectivos e as competencias establecidas para a ESO e réxense polos principios de equidade, calidade e igualdade de oportunidades, non discriminación, integración, accesibilidade e cooperación da comunidade educativa.

As medidas de atención á diversidade deben atender ao principio de inclusión educativa. Isto supón recoñecer a lexitimidade das diferenzas de todas os individuos, asumíndoas como un valor que enriquece o contexto educativo. Este principio establece que todos os/as estudantes, sexa cal sexa a súa condición persoal, dispoñan na súa contorna educativa das condicións necesarias de acceso a unha formación integral e outorgue experiencias de aprendizaxe significativas para todos e todas.

Neste sentido, faise preciso establecer medidas, metodoloxías e compoñentes que permitan ao profesorado abordar con garantías a diversidade das súas aulas. O plan de atención concretarase nos seguintes elementos:

- Combinación de metodoloxías e fíos condutores das unidades didácticas, vinculados ao desenvolvemento emocional do alumnado e á súa integración no grupo. Uso de métodos diferenciados, dentro do posible, que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado e favorezan a capacidade de aprender por si mesmos.

- Diversidade de agrupamentos e tarefas propostos, articulación de itinerarios diferenciados, dentro do posible, e combinación de linguaxes e soportes orientados a satisfacer as esixencias de aprendizaxe de cada alumno ou alumna e a permitir o seu desenvolvemento individual.

- Deseño de medidas de reforzo e ampliación destinadas a mellorar as posibilidades de alcanzar os obxectivos da etapa.

- Realización de algúns proxectos significativos para o alumnado. O deseño de tarefas e proxectos de traballo deben basearse, naquelas unidades didácticas que o permitan, en contextos recoñecibles para resultar significativos e deben ter en conta o contexto e as vivencias do alumnado. Alén diso, o traballo colaborativo debe potenciar que cada adolescente teña os seus tempos e os seus espazos de protagonismo e o recoñecemento da súa valía persoal e da súa capacidade de contribuír a desenvolver a actividade, reforzando, así a autoestima, a autonomía, a reflexión e a responsabilidade.

- O traballo cooperativo, coa proposta de tarefas nas que o alumnado debe regular a súa conduta, a súa expresión e a súa capacidade para relacionarse cos demais. A través do diálogo e da interacción entre o alumnado, contribuírase a desenvolver a capacidade de participar activamente nun equipo, a reflexión sobre as propias ideas, o respecto crítico a outros puntos de vista, o recoñecemento dos propios valores e limitacións, a adaptación ás necesidades colectivas, a asunción de responsabilidades e o respecto ás normas acordadas, normas tanto de aplicación individual como colectiva.

- A resolución de problemas e conflitos en colaboración e a toma de decisións baseadas en xuízos morais, coa fin de contribuír á adquisición das competencias necesarias para seguir os procesos de pensamento, utilizar o razoamento e analizar criticamente os problemas sociais e históricos.

- A gradación da aprendizaxe. O desenvolvemento das capacidades e dos contidos deberá facerse dun xeito gradual e progresivo, de maneira que se vaian adquirindo habilidades máis complexas que propicien a aprendizaxe individual e autónoma. A gradación entre cursos non se establece principalmente mediante a distribución diferenciada de contidos, senón en función da diferente complexidade dos textos e exercicios, das habilidades de comprensión ou expresión requiridas, da metalinguaxe necesaria para a reflexión sobre os usos ou do grao de autonomía do alumnado.

A resposta educativa á diversidade, entendemos que ten como eixo fundamental o principio da individualización da ensinanza. O tratamento e a atención á diversidade realizámola pedagoxicamente desde a proposta didáctica dos tipos de actividades. Consideramos que o elemento do currículo que mellor materializa este tratamento é o correspondente ós distintos tipos de actividades. Considerámolas necesarias para espertar motivacións e intereses,

constituíndo un medio excelente na nosa intervención didáctica mediante as correspondentes estratexias de aprendizaxe que propomos. Distinguiremos os seguintes tipos:

- a) Iniciais ou diagnósticas, imprescindibles para determinar os coñecementos previos do alumno e da alumna. Son esenciais para establecer a ponte didáctica entre o que coñecen e o que queremos que saiban, dominen e sexan capaces de aplicar, para alcanzar un aprendizaxe significativo e funcional. Realizaremos probas a principio de curso, no mes de setembro. Haberá unha reunión de todo o profesorado en outubro para a avaliación inicial do alumnado dos catro cursos.
- b) Actividades de reforzo, concretan e relacionan os diversos contidos. Consolidan os coñecementos básicos que pretendemos alcancen nosos alumnos e alumnas, manexando reiteradamente os conceptos e utilizando as definicións operativas dos mesmos. A súa vez, contextualizan os diversos contidos en situacións moi variadas. Presentan o fío de cada contido.
- c) Actividades finais, que avalían de forma diagnóstica e sumativa os criterios que pretendemos que acaden. Tamén serven para atender á diversidade do alumnado e os seus ritmos de aprendizaxe, dentro das distintas pautas posibles nun grupo-clase, e de acordo cós coñecementos e o desenvolvemento psicoevolutivo do alumnado de esta etapa educativa. Propoñemos varias en cada avaliación e incluímos recuperacións en momentos determinados do curso, naqueles casos en que sexan necesarias.
- d) Desdobres ou repetición de curso: establécense sesións de apoio, nesta materia, por parte da profesora PT, para aqueles alumnos que mostren importantes dificultades, co asesoramento do departamento de Orientación. Mantense a programación para o este grupo, centrándose nos contidos e criterios no grao mínimo, e reforzando cuestións básicas en detrimento de aspectos secundarios.
- e) Medidas de reforzo concretas para alumnos e alumnas que teñan dificultades.
- f) Elaboración de ACI para alumnos que teñan serias dificultades, e dous anos de diferenza de nivel. Isto terá que ser valorado pola profesora da materia. As ACIS trataranse na sesión da avaliación inicial e figurarán con detalle nos documentos específicos adicados a elas.

Neste curso contamos con dous grupos de 1º de ESO nos que varios alumnos e alumnas presentan dificultades : ante todo hai un alumno cunha grande discapacidade visual (dun 80%), alumnado con problemas de atención TDAH, tres alumnos con TEA, algún con dificultades de lectura e escritura, e un trastorno leve de desenvolvemento e algún que repite curso. Ademais hai algúns con ambientes familiares e sociais desfavorecidos. Consensuaranse na avaliación inicial, e aplicaranse no curso, as medidas concretas que sexan necesarias (ACI, seguimento ou reforzos...) para que estes problemas específicos se poidan atenuar ou, se é posible, resolver.

No caso do alumno con discapacidade visual, facilitaremos que poida traballar co material tecnolóxico que lle foi asignado xa desde primaria, conectandoo en determinados momentos co taboeiro dixital, ampliando a letra cando sexa posible, permitíndolle levantarse para ver mellor ou desde un ángulo concreto, en determinados momentos. Ás veces poderá contestar oralmente a algúns exercicios para facilitarlle un descanso á vista, pero terá tamén outros escritos, para seguir exercitando a capacidade de escritura e de lectura que trae de primaria. Ademais, permitíremoslle que teña máis tempo para realizar probas e exercicios, se o precisa, e tentaremos que teña preto a algún compañeiro co que se sinta cómodo, para que poida axudalo en aspectos concretos. Procuraremos desenvolver a súa autoestima, apoiandoo ante as dificultades que xurdan e eloxiando os seus avances, e á vez insistiremos en que desenvolva a súa capacidade de traballo e autonomía persoal. A profesora poderá, en caso de dúbidas ou problemas puntuais, poñerse en contacto coa especialista da ONCE que atendeu ó neno en primaria, e que xa facilitou medios de contacto nunha reunión explicativa inicial con todo o profesorado.

Para outros alumnos con reforzo, teranse en conta aspectos como a necesidade de máis tempo nalgúns probas, explicacións extra de aspectos que non entenden, determinada colocación na aula segundo as necesidades de atención e concentración, as súas habilidades sociais ou problemas de timidez á hora de traballar en grupo, e dificultade con algún punto concreto da materia ou con outros alumnos á hora de sentarse na aula... Ademais darase tempo suficiente para a leer os libros de lectura (incluíndo sesións en clase e na casa), libros que neste curso non son moi extensos, de xeito que o alumnado con máis dificultade ou menos hábito de lectura poida tamén traballalo e desenvolvelo. Tamén se insistirá en explicacións e exercicios sobre aspectos que lles custen máis.

As adaptacións dos criterios para alumnos con ACI xa figuran na documentación de ACIS correspondente. Completaranse con explicacións específicas para eles en aula, e con exercicios e probas adaptados, segundo corresponda.

Para o alumnado que permanece un ano máis no mesmo grupo, que repite curso, haberá un plan específico segundo o consignado na lexislación. O alumnado que o precisa xa está identificado. Como medidas extraordinarias, insistiremos naqueles aspectos nos que presentaron maior dificultade e tamén en crearlle un hábito de estudo que nalgúns casos non ten, revisándolles os exercicios feitos . Tamén, nas avaliacións, as familias recibirán a información correspondente e, se fose preciso, nalgún outro momento do curso.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Prevención e resolución pacífica de conflitos	X							X
ET.2 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable								X
ET.3 - Educación cívica e en valores	X		X		X	X		
ET.4 - Formación estética			X		X	X		
ET.5 - Igualdade entre mulleres e homes	X		X		X			
ET.6 - Respecto mutuo e cooperación entre iguais	X	X						X
ET.7 - Educación para a saúde		X						X

	UD 9
ET.1 - Prevención e resolución pacífica de conflitos	
ET.2 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable	
ET.3 - Educación cívica e en valores	X
ET.4 - Formación estética	X
ET.5 - Igualdade entre mulleres e homes	X
ET.6 - Respecto mutuo e cooperación entre iguais	X
ET.7 - Educación para a saúde	

Observacións:

No artigo 18 do Anteproxecto do Decreto polo que se establece a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia, establécese que, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das materias da etapa, a comprensión de lectura, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, a competencia dixital, o emprendemento social e empresarial, o fomento do espírito crítico e científico, a educación emocional e en valores, a igualdade de xénero e a creatividade traballaranse en todas as materias.

A acción educativa debe fomentar de maneira transversal valores como a igualdade entre homes e mulleres, a non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, a resolución pacífica de conflitos, a educación para a saúde, a formación estética, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais. Así mesmo, promoveremos a defensa da liberdade, a igualdade, os dereitos humanos e a paz, e o rexeitamento de calquera tipo de violencia, racismo ou xenofobia.

Evitaremos os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

Evitaremos comportamentos que supoñan discriminación por raza ou por trazos diferentes.

A materia debe contribuír tamén a incorporar elementos relacionados co desenvolvemento sostible e a protección do medio ambiente e co respecto ós seres vivos (plantas e animais)

Tamén terá en conta aspectos relacionados coas situacións de risco derivadas do uso das TIC e co respecto á propiedade intelectual das obras artísticas.

Buscaremos desenvolver progresivamente a creatividade, o sentido da estética e a sensibilidade artística, partindo do terreo verbal e conectando coas demais artes.

Ademais de ser tratados como temas específicos, asociados a determinadas datas, estes aspectos trataranse con frecuencia, directa ou indirectamente en literatura, mediante textos, obras literarias lidas, películas, vídeos. Tamén xurden en debates, cando se traballa a lingua oral.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Comentarios sobre unha selección de lecturas feitas en clase, en diferentes formatos.	Esta é unha actividade idónea para fomentar o gusto pola lectura de textos que poden ou non formar parte do currículo escolar. Tamén é unha actividade a través da que podemos fomentar a expresión oral e o debate en clase. Ademais, permite introducir temas transversais como o respecto pola quenda de palabra, a convivencia, o traballo en grupo e a formación estética.	X	X	X
Visita de autores e autoras	Esta actividade posibilita que o alumnado coñeza de primeira man os recursos que os autores e autoras utilizan ao elaborar unha obra literaria. Permite que os/as estudantes participen en debates e coñezan as motivacións que levan aos escritores e escritoras a crear obras de arte. Realizarase se é posible, tendo en conta as circunstancias.		X	
Celebración de efemérides como o Día do Libro e o Día das Letras Galegas, Nobel de literatura, Día da poesía...	Coa celebración destas datas, o alumnado pode realizar actividades de búsqueda de información de determinados autores e autoras. O profesorado deberá traballar en equipo con compañeiros e compañeiras doutros departamentos, polo tanto é unha actividade ideal para as tarefas cooperativas de xeito interdisciplinar.		X	X

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Lecturas expresivas de poemas, fragmentos e lecturas dramatizadas de teatro.	Alumnado do centro de dO alumnado lera en voz alta na clase, exercitando así aspectos da lingua oral. Pódese combinar a lectura de textos en galego e textos en castelán. O carácter inclusivo desta actividade e a motivación que pode espertar no alumnado fai que sexa unha actividade ideal para traballar o aprecio polas diferenzas, a educación cívica e a cooperación entre iguais. E tamén pode mostrar a importancia do uso das emocións na lectura.	X	X	X
Obradoiro de textos creativos con intención literaria e exposición dos mesmos, coa posibilidade de ilustracións .	Esta actividade, é idónea para abordar o fomento da lectura e a exposición de contidos realizada entre iguais. Ademais, favorecerá a sensibilidade, a creatividade e o coñecemento de habilidades literarias das que os alumnos non sempre son conscientes ou que non sempre se mostran aos demais	X	X	X
Visionado de películas e documentais relacionados con obras literarias que pode completarse con debates ou cuestionarios. ou contidos dados	O visionado de películas é un excelente vehículo para completar e enriquecer as aprendizaxes do noso alumnado e conectar coa literatura. Podemos visionar filmes baseados nalgúns dos libros lidos en clase ou sobre contidos vistos. Esta actividade, ademais de relacionar linguaxes distintas, axudará a mellorar as destrezas de comunicación do alumnado, as habilidades sociais (capacidades conversacionais, tanto verbais como non verbais) e a expresión de emocións. Tamén é unha actividade idónea para potenciar a sensibilidade e a capacidade de reflexión.dos/as participantes	X	X	X
Asistencia ou conexión con obras de teatro, cancións, concertos e diversas manifestacións artísticas	Esta actividade é idónea para conectar a literatura con outras artes e materias o que implica un enriquecemento para todas. Favorece a sensibilidade, a empatía, o desenvolvemento da sensibilidade estética, a asociación de ideas, a creatividade e o respecto cara a labor dos demais.	X		

Observacións:

Algunha destas actividades está suxeita a ofertas externas ou a cuestións de calendario, polo que podería darse algún cambio no trimestre no que se produza ou na oferta que nos fagan, mentres que outras serán incluídas en varios ou en todos os trimestres.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Os contidos e actividades de cada unidade didáctica parten dos coñecementos previos do alumnado, vinculándose, cando sexa posible, cos seus intereses e necesidades, e favorecen a construción progresivamente autónoma de novas aprendizaxes.

A planificación e distribución do tempo asignado a cada tarefa é axeitada.
Aplicouse a metodoloxía didáctica establecida na programación.
Realízanse as actividades complementarias programadas (tendo en conta o que permiten as circunstancias.)
Explicáronse e corrixíronse na aula as actividades levadas a cabo nas distintas unidades didácticas.
Empregáronse os materiais e recursos didácticos programados.
Aplicáronse os procedementos e criterios de avaliación establecidos na programación didáctica.
Desenvolvéronse procedementos e actividades de recuperación para o alumnado con algunha avaliación suspensa.
Metodoloxía empregada
Ao inicio de cada unidade didáctica, realízase unha introdución sobre o tema e actividades de recoñecemento e activación dos coñecementos previos do alumnado ao respecto.
Ao comezo do desenvolvemento de cada unidade, proporciónase ao alumnado unha introdución e resumo do tema para orientalo.
Aplicáronse estratexias de aprendizaxe como a lectura comprensiva, a procura de información significativa, a planificación do traballo, o desenvolvemento de técnicas de síntese, análise e redacción, algunhas actividades para fomentar a creatividade...
Puxéronse en práctica medidas para estimular o hábito lector e a creatividade literaria.
Utilizáronse diferentes instrumentos de avaliación (probos, traballos individuais e en grupo, exposicións orais, redaccións, proxectos de investigación...)
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Empregáronse recursos e materiais didácticos variados (impresos, dixitais, audiovisuais, aplicacións informáticas de carácter educativo...)
Medidas de atención á diversidade
Desenvolvéronse as medidas de atención á diversidade necesarias aos alumnos que así o requiren.
Leváronse a cabo medidas de reforzo educativo dirixidas ao alumnado con dificultades de aprendizaxe, propoñendo novas actividades que faciliten a adquisición dos obxectivos non acadados.
Deséñanse e aplícanse algunhas actividades de ampliación e afondamento para o alumnado que acade de maneira significativa os obxectivos propostos.
Clima de traballo na aula
As actividades propostas son variadas en canto á súa tipoloxía e sistema de traballo (individual, por parellas, en pequeno grupo, en gran grupo), favorecendo a adquisición das competencias clave.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Infórmase, ao comezo do curso e en cada trimestre, ao alumnado sobre os obxectivos propostos, o tipo de actividades que se realizarán e os instrumentos e criterios de avaliación.

Descrición:

A avaliación da práctica docente favorece os procedementos de análise, reflexión e debate arredor da realidade educativa do centro sobre os seguintes aspectos:

- A xestión adecuada do tempo para a planificación do proceso de ensino-aprendizaxe na aula.
- A concreción do currículo, a súa adaptación ao contexto e a organización efectiva dos contidos, actividades e obxectivos propostos.
- A avaliación dos resultados obtidos polo alumnado e a adopción das medidas de mellora adaptadas ás súas necesidades de aprendizaxe.

- A inclusión e atención á diversidade como resposta educativa á totalidade do alumnado para promover a consecución do éxito escolar.
- A construción dun clima de empatía, confianza e convivencia harmónica na aula.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación didáctica da materia de Lingua Castelá e Literatura estará á disposición da comunidade educativa do centro e, ademais, a comezos de curso, o alumnado terá acceso a un extracto da mesma cos seus puntos esenciais: resumo dos obxectivos e criterios, instrumentos e procedementos de avaliación e sistema de recuperación.

A programación didáctica será obxecto de seguimento e avaliación, e poderá sufrir as modificacións precisas para adaptarse ás necesidades educativas do alumnado, en beneficio da correcta evolución do proceso de ensino-aprendizaxe e da consecución dos obxectivos establecidos. Ditas modificacións, debidamente xustificadas, figurarán tamén nas actas das reunións de departamento e na memoria final da materia.

A avaliación da programación realizarase a través dos seguintes indicadores de logro:

- A programación didáctica elaborouse de maneira coordinada coa colaboración de todos os integrantes do departamento.
 - A programación didáctica especifica e completa as decisións adoptadas na concreción curricular fixada no Proxecto Educativo de Centro.
 - Os criterios de avaliación establecidos valoran con efectividade a consecución dos obxectivos propostos.
 - Os procedementos e instrumentos de avaliación axústanse aos criterios de avaliación indicados.
 - As actividades desenvoltas adáptanse á metodoloxía didáctica programada.
 - A programación didáctica contempla e manexa con eficacia os recursos e materiais necesarios para favorecer a adquisición dos contidos e obxectivos.
 - A programación didáctica organiza axeitadamente os espazos e tempos destinados á realización das actividades previstas.
 - A programación didáctica inclúe actividades de reforzo, ampliación e recuperación adecuados ao perfil, características e necesidades do alumnado.
 - A programación didáctica é revisada ao longo do curso e inclúense nela as modificacións pactadas e realizadas.
 - A programación didáctica adáptase ao contexto escolar do centro educativo.
- Así mesmo, realizarase o seguimento das unidades didácticas en relación a cada trimestre, modificando, de ser o caso, o número de sesións dedicadas ao seu desenvolvemento. Indicaremos as unidades que puideron e non puideron realizarse finalmente, así como o grao de cumprimento dos obxectivos indicados, analizando os motivos, nas actas do departamento e na memoria final do curso.
- As propostas de mellora da programación didáctica derivarán da análise da efectividade da mesma e dos resultados académicos obtidos nas distintas avaliacións e examinados nas reunións de departamento celebradas ao longo do curso, cuxo contido quedará reflectido nas actas correspondentes. Ademais, na memoria final, contemplaranse as propostas de mellora, vinculadas especialmente á adaptación da metodoloxía, materiais e recursos empregados para favorecer a consecución dos obxectivos establecidos.

9. Outros apartados